

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: НОВЕМБАР 2014. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 7:
ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ 2

I - ТЕСТ ПИТАЊА

- 1) У складу са правилима у Оквиру за састављање и презентацију финансијских извјештаја као обавеза се признаје:
  - a) камата исказана на фактури даваоца финансијског лизинга у моменту набавке предмета лизинга
  - b) вриједност закупнине исказана на фактури даваоца оперативног лизинга**
  - c) вриједност закупнине исказана у уговору о оперативном лизингу
  - d) камата исказана у отплатном плану за кредит од банке

- 2) Шта се од наведеног признаје као дугорочно резервисање:
  - a) позитивна разлика између добитка у билансу успјеха и пореске основице исказане у пореској пријави за порез на добит
  - b) негативна разлика између добитка у билансу успјеха и пореске основице исказане у пореској пријави за порез на добит
  - c) обавеза уређења експлоатисаног земљишта**
  - d) процјењени губици у 2018. Години

- 3) Нематеријална имовина може обухватати:
  - a) потенцијалну имовину
  - b) гудвил**
  - c) процјену тржишног учешћа
  - d) потенцијалне обавезе

- 4) МРС 39 Финансијски инструменти: признавање и одмјеравање се примјењује на:
  - a) улагања у зависне ентитете
  - b) улагања у матичне ентитете
  - c) емитоване обвезнице**
  - d) купљене обвезнице**

- 5) У складу са МРС 34 – Периодично финансијско извјештавање, приликом састављања полугодишњег финансијског извјештаја, порез на добит се исказује у висини:
  - a) плаћених аконтација пореза на добит
  - b) обрачунатих аконтација пореза на добит
  - c) тачно израчунатог износа пореза на добит за првих шест мјесеци**
  - d) половине износа обрачунатог у претходној години

- 6) Сљедеће тврдње су у складу са МСФИ 3:
- a) гудвил се признаје као средство
  - b) гудвил представља приход
  - c) приход се признаје ако је пренесена накнада, или њен еквивалент, мања од вриједности стечене имовине и преузетих обавеза
  - d) приход се признаје ако је пренесена накнада, или њен еквивалент, већа од вриједности стечене имовине и преузетих обавеза
- 7) Употребна вриједност је у складу са МРС 36:
- a) способност средства да задовољи потребе ентитета
  - b) фер вриједност умањена за трошкове продаје
  - c) садашња вриједност будућих токова готовине који се очекују од континуираног коршћења средства и од његове продаје на крају корисног вијека трајања
  - d) садашња вриједност процјењених будућих токова готовине који се очекују од континуираног коршћења средства и од његове продаје на крају корисног вијека трајања
- 8) Шта се укључује у набавну цијену/цијену коштања залиха, набављених из иностранстава, у складу са МРС 2:
- a) фактурна вриједност по фактури добављача
  - b) обрачуната царина на увоз залиха
  - c) обрачунати ПДВ приликом увоза залиха
  - d) трошкови конверзије КМ у ЕУР за плаћање добављачу
- 9) На шта се може примјенити ретроспективни поступак у складу са МРС 8:
- a) исправку грешака из ранијег периода
  - b) исправку грешака у текућем периоду
  - c) промјену корисног вијека трајања опреме
  - d) промјену методе обрачуна амортизације
- 10) У складу са МРС 10, на дан састављања финансијских извјештаја се дивиденде за текућу годину:
- a) исказују као обавеза
  - b) не исказују као обавеза
  - c) исказују као обавеза, ако су исплаћене међудивиденде у току године
  - d) исказују као обавеза, ако постоји намјера власника да их исплати
- 11) Према Оквиру МСФИ кад се као основица за мјерење финансијских извјештаја користи текући трошак, средства се евидентирају:
- a) у новчаним износима или еквивалентима новца или по фер вриједности накнаде која је дата за њихово прибављање у тренутку стицања
  - b) у износима новца или новчаног еквивалента, које би требало платити ако би исто или еквивалентно средство било прибављено у текућем периоду
  - c) у износима новца или новчаног еквивалента који би се могао добити продајом средства у редовном поступку отуђења
  - d) по садашњој дисконтованој вриједности будућих нето новчаних прилива за које се очекује да ће их одређена ставка остварити у нормалном току пословања

- 12) Међу наведеним ставкама, као текућа (краткотрајна) имовина у билансу стања требају се исказати:
- некретнине набављене ради даљње продаје
  - предумови дати за набавку канцеларијског намјештаја
  - резервни дијелови за сервисне услуге
  - рачунарски програми – software (који нису дио hardware-a)
- 13) У извјештају о свеобухватној добити (биланс успјеха) друштво је исказало нето добит од непрекинутог пословања у износу од 25.000 КМ, нето губитак од прекинутог пословања у износу од 40.000 КМ и нето осталу свеобухватну добит у износу од 30.000 КМ. На основу наведеног:
- нето добит периода износи 25.000 КМ
  - нето губитак периода износи 15.000 КМ
  - укупна нето свеобухватна добит износи 15.000 КМ
  - укупни нето свеобухватни губитак износи 10.000 КМ
- 14) Код примјене индиректне методе израде извјештаја о новчаном току од пословних активности финансијски резултат утврђен по начелу настанка догађаја се:
- увећава за трошкове амортизације материјалних средстава
  - умањује за губитке од отуђења материјалних средстава
  - увећава за смањење залиха на крају периода у односу на почетак периода
  - умањује за повећање обавеза према добављачима на крају периода у односу на почетак периода
- 15) Приликом примјене модела ревалоризације по МРС 16, ревалоризовани износ поједине ставке некретнина, постројења или опреме представља:
- фер вриједност на датум ревалоризације, умањено за процијењене трошкове продаје
  - фер вриједност на датум ревалоризације, умањено за накнадно акумулисану амортизацију и накнадно акумулиране губитке од умањења вриједности
  - тржишну вриједност на датум ревалоризације
  - тржишну вриједност на датум ревалоризације, умањено за процијењене трошкове продаје
- 16) Примјери готовинских токова из пословних активности су:
- примици од продаје сталних средстава
  - примици од накнада, провизија и других прихода
  - плаћања запосленицима
  - примици од емисије нових акција
- 17) Стање на контима потраживања од купаца на почетку периода износило је 30.000 КМ, а на крају периода 20.000 КМ. Ако приходи од продаје у току периода износе 120.000 КМ а накнадни рабати одобрени купцима 10.000 КМ, колики су примици готовине од купаца у обрачунском периоду?
- 110.000 КМ
  - 120.000 КМ
  - 130.000 КМ
  - 140.000 КМ

18) У смислу Оквир за састављање и презентовање финансијских извјештаја, значајност неке ставке или информације зависи од:

- a) њене величине (износа)
- b) њене природе (карактера)
- c) њеног односа са другим повезаним ставкама и информацијама
- d) свега горе наведеног

19) МРС 11 дефинише сљедеће врсте уговора о изградњи:

- a) уговори са фиксном цијеном
- b) уговори о изградњи из хипотекарних кредита
- c) уговори типа „трошкови плус“
- d) уговори о изградњи путем финансијског лизинга

20) Обртни капитал се израчунава као:

- a) укупна средства / укупне обавезе
- b) укупна средства – укупне обавезе
- c) текућа средства / текуће обавезе
- d) текућа средства – текуће обавезе

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1

Предузеће „А“ на почетку периода, 01.01.2013. године, има сљедеће стање имовине, обавеза и капитала:

Биланс стања предузећа „А“ на дан 01.01.2013. Износи у КМ

АКТИВА	475.000
Опрема	200.000
Исправка вредности опреме	50.000
Дугорочна улагања у ХОВ	70.000
Залихе материјала	40.000
Залихе готових производа (80 комада)	80.000
Потраживања од купаца	130.000
Готовина	5.000
ПАСИВА	475.000
Основни капитал	210.000
Задржана добит	90.000
Обавезе по краткорочним кредитима	20.000
Обавезе према добављачима	95.000
Обавезе за порезе	20.000
Обавезе за дивиденде	40.000

У току обрачунског периода, 2013. године, настали су сљедећи пословни догађаји:

1. Наплаћено је потраживање од купаца у износу од 95.000 КМ, од тога 60.000 КМ се односи на продате готове производе, а 35.000 КМ на продату опрему у претходном периоду.
  2. Примљена је фактура за потрошену енергију 10.000 КМ
  3. Примљено је 60.000 на име одобреног краткорочног кредита.
  4. У производњу је издато материјала у вредности 30.000 КМ
  5. Плаћена је обавеза за порез 20.000 КМ
  6. Плаћене су обавезе према добављачима 15.000 КМ
  7. Враћен је дио краткорочног кредита у износу од 30.000 КМ, од чега је камата 3.000 КМ
  8. Купљене су акције предузећа „Б“ за 30.000 КМ у циљу утицаја на дугорочну политику предузећа.
  9. Обрачунате су плате за протекли мјесец 40.000 КМ
  10. Обрачуната је амортизација опреме 6.000 КМ
  11. Исплаћене су дивиденде 40.000 КМ
  12. Исплаћен је дио зарада у износу 25.000 КМ
  13. Извршен је пренос трошкова на производњу.
  14. У току периода довршено је 60 ком. производа „а“. Обрачуном је утврђено да трошкови производње износе 60.000 КМ и да нема залиха недоконаних производа
  15. Продато је 50 ком. производа, за што је испостављена фактура купцу на 140.000 КМ
  16. Евидентирано је смањење залиха за продану количину.
  17. Купци су платили 15.000 КМ на име свог дуговања.
  18. Утврђен је финансијски резултат. Пореска основица једнака је рачуноводствено утврђеној добити. Пореска стопа је 10%.
- (Биланс успеха је састављен по методи укупних трошкова)

На основу наведеног, саставити Извештај о токовима готовине за предузеће „А“ за 2013. годину по индиректној или директној методи.

ИЗРАДА:

Израду задатка је потребно извршити у чеитири фазе:

1. Евидентирање почетног стања
2. Евидентирање промјена
3. Обрачун залиха готових производа и утврђивање финансијског резултата
4. Сачињавање биланса токова готовине

Евидентирање почетног стања је означено ознаком „0“ док су остале промјене означене редним бројем из задатка. Евидентирање је могуће извршити на Т рачунима као што је приказано овде или на неки други систематичан и прегледан начин:

(евидентирање промјена 10 бодова)

Средства

Опрема		ИВ опреме	
0)	<u>200.000</u>	0)	50.000
	200.000	6)	<u>6.000</u>
			56.000
Дугорочна улагања у ХОВ		Залихе материјала	
0)	70.000	0)	<u>40.000</u>
8)	<u>30.000</u>	3)	<u>30.000</u>
	100.000		30.000
Залихе готових производа		Потраживања од купаца	
0)	80.000	0)	130.000
16)	<u>10.000</u>	15)	<u>140.000</u>
	90.000		270.000
		1)	60.000
		1)	35.000
		17)	<u>15.000</u>
			110.000
Готовина			
0)	5.000	5)	20.000
1)	95.000	6)	15.000
3)	60.000	7)	30.000
17)	<u>15.000</u>	8)	30.000
		11)	40.000
		12)	<u>25.000</u>
	175.000		160.000
Капитал		Задржана добит	
Основни капитал			
	0)	0)	<u>90.000</u>
	210.000		90.000
Добит текуће године			
	18)		
	<u>54.900</u>		
	54.900		

Обавезе

Краткочрни кредити			
7)	<u>27.000</u>	0)	20.000
	27.000		<u>60.000</u>
			80.000

Обавезе за порезе			
5)	<u>20.000</u>	0)	<u>20.000</u>
	20.000		20.000

Добављачи			
6)	<u>15.000</u>	0)	95.000
		2)	<u>10.000</u>
	15.000		105.000

Обавезе за дивиденде			
11)	<u>40.000</u>	0)	<u>40.000</u>
	40.000		40.000

Обавезе за плате			
12)	<u>25.000</u>	9)	<u>40.000</u>
	25.000		40.000

Порез на добит			
		18)	<u>6.100</u>
			6.100

Расходи

Трошкови ел. енергије			
2)	<u>10.000</u>	18)	<u>10.000</u>
	10.000		10.000

Трошкови материјала			
3)	<u>30.000</u>	18)	<u>30.000</u>
	30.000		30.000

Трошкови камата			
7)	<u>3.000</u>	18)	<u>3.000</u>
	3.000		3.000

Трошкови бруто плата			
9)	<u>40.000</u>	18)	<u>40.000</u>
	40.000		40.000

Трошкови амортизације			
10)	<u>6.000</u>	18)	<u>6.000</u>
	6.000		6.000

Приходи

Приходи од продаје			
18)	<u>140.000</u>	15)	<u>140.000</u>
	140.000		140.000

Повећање вриједности залиха ¹			
18)	<u>10.000</u>	16)	<u>10.000</u>
	10.000		10.000

(утврђивање ефекта промјене вриједности залиха 5 бодова)

Обрачун готових производа по цијени коштања:

Почетно стање (80 комада)	80.000
Завршена производња (60 комада)	+60.000
Продаја (50 комада)	-50.000
Крајње стање (90 комада):	90.000

Ефекат промјене (крајње-почетно)	+10.000
----------------------------------	---------

Коментар у вези евидентирања промјена:

¹ Повећање вриједности залиха је могуће исказати и у оквиру расхода у зависности од тога да ли су кандидати рјешавали задатак у смислу примјене контног оквира који се примјењује у Републици Српској или у Федерацији Босне и Херцеговине

- Промјену под редним бројем 7 је могуће евидентирати и путем рачуна обавеза за камате па би у том случају конто обавеза за камате имао једнак дуговни и потражни промет у износу од 3.000 КМ, тј. почетни и крајњи салди би били нула.
- Промјене под редним бројем 13 и 14 није потребно евидентирати у финансијском књиговодству јер се примјењује метода укупних трошкова, што подразумјева коришћење класе 9.
- Промјена под редним број 17 се евидентира у погонском рачуноводству, а у финансијском речуноводству се евидентира ефекат промјене вриједности властитих учинака.

(утврђивање финансијског резултата 5 бодова)

Обрачун финансијског резултата:

Приходи:	150.000
Расходи:	89.000
Бруто резултат	61.000
Порез на добит 10%	6.100
Нето финансијски резултат	54.900

(сачињавање извјештаја о токовима готовине)

На основу евидентираних промјена је могуће направити сљедећи преглед стања рачуна стања:

Рб.	Назив	Почетно стање	Крајње стање	Промјена	Активност
И	АКТИВА				
1	Опрема и ИВ опреме	150.000	144.000	-6.000	ИА
2	Дугорочна улагања у ХОВ	70.000	100.000	30.000	ИА
3	Залихе материјала	40.000	10.000	-30.000	ПА
4	Залихе готових производа	80.000	90.000	10.000	ПА
5	Потраживања	130.000	160.000	30.000	ПА, ИА
6	Готовина	5.000	15.000	10.000	
	Укупно актива:	475.000	519.000	44.000	
ИИ	ПАСИВА				
1	Основни капитал	210.000	210.000		
2	Задржана добит	90.000	90.000		
3	Добит текуће године		54.900	54.900	
4	Краткорочни кредити	20.000	53.000	33.000	ФА
5	Добављачи	95.000	90.000	-5.000	ПА
6	Обавезе за порезе	20.000	0	-20.000	ПА
7	Обавезе за порез на добит	0	6.100	6.100	ПА
8	Обавезе за дивиденде	40.000	0	-40.000	ФА
10	Обавезе за плате	0	15.000	15.000	ПА
	Укупно пасива:	475.000	519.000	44.000	

На основу претходних података је потребно саставити извјештај о токовима готовине по индиректној методи на сљедећи начин:

Рб.	Опис	Приливи и одливи	Нето новчани ток
I	ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ		
1.	Бруто резултат:	61.000	
2.	Амортизација	+6.000	
3.	Повећање вриједности залиха	-10.000	
4.	Смањење залиха материјала и готових производа	+20.000	
5.	Повећање потраживања	-65.000	
6.	Повећање обавеза према добављачима	+5.000	
7.	Повећање обавеза за плате	+15.000	
8.	Смањење обавеза за порезе	-20.000	
	Нето новчани ток из ПА		12.000
II	ИНВЕСТИЦИОНЕ АКТИВНОСТИ		
1.	Приливи из ИА	35.000	
1.1	Наплата продате опреме	35.000	
2.	Одливи из ИА	30.000	
2.1.	Куповина дугорочних ХОВ	30.000	
	Нето новчани ток из ИА		5.000
III	ФИНАНСИЈСКЕ АКТИВНОСТИ		
1.	Приливи из ФА	60.000	
1.1	Добијање краткорочног кредита	60.000	
2.	Одливи из ФА	67.000	
2.1.	Отплата краткорочног кредита	27.000	
2.2	Исплата дивиденде	40.000	
	Нето новчани ток из ФА		-7.000
IV	Нето новчани ток		10.000
	Готовина на почетку периода		5.000
	Готовина на крају периода		15.000

Код потраживања од купаца је потребно укључити ефекат промјене вриједности потраживања у износу од 65.000 КМ јер се 35.000 КМ наплаћених потраживања односи на наплату продате опреме из претходног обрачунског периода.

Задатак број 2

Предузеће "X" д.о.о. остварило је у 201х. години следеће приходе и расходе:

1)	Приходи од продаје готових производа	100.000 КМ
2)	Приходи од камата	6.000 КМ
3)	Производни трошкови (по природним врстама):	
	- утрошак сировина и материјала	10.000 КМ
	- трошкови директних плаћа (брото)	20.000 КМ
	- трошкови амортизације	3.000 КМ
4)	Трошкови управе и администрације	12.000 КМ
5)	Трошкови продаје	28.000 КМ
6)	Негативне курсне разлике	3.000 КМ

Залихе производње и готових производа на дан 1.1.201х. године износиле су 24.000 КМ, а залихе на дан 31.12.201х. године 32.000 КМ.

Предузеће "X" нема порески непризнатих расхода ни могућност кориштења било каквих пореских олакшица, а стопа пореза на добит је 10%.

Од Вас се тражи да САЧИНИТЕ БИЛАНС УСПЈЕХА предузећа „X“ за период 1.1. – 31.12.201х. године:

- а) по методи природних врста трошкова
- б) по функционалној методи

ИЗРАДА:

а) Биланс успјеха по методи природних врста трошкова (15 бодова)

Приходи од продаје		100.000	
Укупно пословни приходи			100.000
Трошкови по природним врстама:			
- трошак сировина и материјала	10.000		
- трошкови бруто плаћа	20.000		
- трошкови амортизације	3.000		
- остали трошкови (расходи) пословања	40.000		
Укупно трошкови		73.000	
Повећање/смањење вриједности залиха учинака:			
- залихе учинака на почетку периода	24.000		
- залихе учинака на крају периода	(32.000)		
- повећање вриједности залиха учинака		(8.000)	
Укупно пословни расходи периода			(65.000)
Добит од пословних активности			35.000
Приходи финансирања		6.000	
Расходи финансирања		(3.000)	
Добит од финансијских активности			3.000
Добит прије опорезивања			38.000
Порез на добит (10%)			3.800
Добит после опорезивања			34.200

б) Биланс успјеха по функцијској методи

(15 бодова)

Приходи од продаје	100.000	
Укупно пословни приходи		100.000
Трошкови за продано:		
= залихе учинака на почетку године	24.000	
+ трошкови производње производа	33.000*	
– залихе учинака на крају године	(32.000)	
Трошкови проданих производа		(25.000)
Бруто добит		75.000
Трошкови периода:		
- трошкови управе	12.000	
- трошкови продаје	28.000	
Укупно трошкови периода		(40.000)
Добит од пословних активности		35.000
Приходи финансирања	6.000	
Расходи финансирања	(3.000)	
Добит од финансијских активности		3.000
Добит прије опорезивања		38.000
Порез на добит (10%)		3.800
Добит после опорезивања (нето добит)		34.200

* $33.000 = 10.000 + 20.000 + 3.000$